

Договори за разлика (CFDs)

Основни послания

- *CFDs са сложни продукти и не са подходящи за всички инвеститори.*
- *Не използвайте пари, които не можете да си позволите да загубите. Можете да загубите много повече от първоначалното плащане.*
- *Трябва да обмислите търгуване с CFDs, само ако:*
  - *имате голям опит в търгуване на волатилни пазари,*
  - *разбирате напълно как функционират, включително всички свързани с тях рискове и разходи,*
  - *знаете, че колкото по-голям е ливъриджът, толкова по-голям е рискът,*
  - *разбирате, че Вашата позиция може да бъде закрыта независимо от това дали сте съгласни с решението на доставчика да я закрые,*
  - *имате достатъчно време активно да управлявате Вашата инвестиция.*

Защо издаваме това предупреждение?

Продължаващ ефект от финансовата криза е, че е трудно да бъде постигната дори умерена възвращаемост на парите. Търсейки да увеличат своите печалби, много инвеститори разглеждат инвестиране в сложни продукти, които дават възможност да се търгува на 'ливъридж', такива като 'договори за разлика' (CFDs).

Въпреки че са подходящи само за професионални клиенти, или инвеститори на дребно с голям опит, които разбират продукта, CFDs също се рекламират на неопитни клиенти на дребно. Възможните приходи може да се рекламират по начин, който не обяснява напълно, или не изтъква достатъчно свързаните с тях рискове.

Доставчиците на CFD могат да предлагат "безплатни първоначални пари", подаръци, дисконтирани такси, или ръководства за търговия, за да Ви привлекат като нов клиент.

Това често е само маркетингов "номер", за да Ви накарат да спекулирате с договори за разлика. Не забравяйте също така, че договорите за разлика понякога се рекламират от нелицензирани и нерегулирани субекти.

Обикновено купуването и продаването на CFDs, особено когато се извършва онлайн, не се придружава от инвестиционно консултиране. Това означава, че Вие, непрофесионалният инвеститор, сте отговорен за собствените си решения за търгуване. Независимо от това, лицензиран и регулиран доставчик на CFD трябва най-напред да провери дали търгуването с CFDs е подходящо за Вас, и че сте запознати със свързаните с това рискове. Не всички доставчици на CFDs го правят.

CFDs са сложни продукти, обикновено използвани за целите на спекулиране. Те могат да бъдат особено трудни за разбиране.

Какво представлява CFD?

CFD е споразумение между 'купувач' и 'продавач' за размяна на разликата между текущата цена на базов актив (акции, валута, стоки, индекси и др.) и неговата цена, когато контрактът бъде затворен.

CFDs са продукти с лостов ефект (ливъридж). Те предлагат експозиция към пазарите, като изискват от Вас да внесете само малък маржин ('депозит') от общата стойност на сделката. Те позволяват на инвеститорите да се възползват от движението на цените нагоре (като заемат 'дълги позиции') или от движението на цените надолу (като заемат 'къси позиции') в базови активи. При затварянето на контракта Вие ще получите или заплатите разликата между стойността при затваряне и стойността при отваряне на CFD и/или базовия актив(и). Ако разликата е положителна, доставчикът на CFD Ви плаща, ако разликата е отрицателна, Вие трябва да платите на доставчика на CFD.

Договорите за разлика (CFDs) може да изглеждат подобни на общоприетите инвестиции, такива като акции, но те са много различни, тъй като в действителност никога не купувате или притежавате базовия за CFD актив.

Пример за това как CFD функционира:

Вие считате, че листвана акция (Акция А) е подценена и че нейната цена ще се повиши. Решавате да закупите 4000 CFDs в Акция А по цена от 10€ за един договор за разлика (CFD). Следователно Вашата 'позиция' е 40000€ (4000 x 10€). Вие в действителност не плащате 40000€: сумата, която плащате зависи от изисквания маржин от доставчика на CFD. Ако доставчикът на CFD поиска от Вас маржин от 5%, например, това означава, че Вашето минимално първоначално плащане е 2000€ (40000€ x 5%). Възвращаемостта, която ще получите от това първоначално плащане зависи от цената, по която Акция А се търгува, когато решите да затворите позицията си (т.е. когато продадете договора за разлика).

Акция А цена	Акция А възвращаемост	Печалба/загуба за инвеститора	Възвращаемост за инвеститора
7.5€	-25%	-10000€	-500%
9.0€	-10%	-4000€	-200%
9.5€	-5%	-2000€	-100%
9.9€	-1%	-400€	-20%
10.0€	0%	0€	0%
10.1€	1%	400€	20%
10.5€	5%	2000€	100%

Ако цената на Акция А падне с 5% (от 10€ до 9.5€), и ливъриджът е 20, Вие губите цялата сума (-100%) от първоначалното Ви плащане на маржин, т.е. Вие губите 2000€. Ако цената на Акция А падне с 10% (от 10€ до 9€), и ливъриджът е 20, Вие губите първоначалното Ви плащане от 2000€, и вашият доставчик на CFD ще поиска от Вас други 2000€ (маржин кол), ако искате да поддържате договора си отворен.

Това означава, че загубите Ви може да са повече от първоначално заплатения маржин.

Разходи

В допълнение към печалби или загуби, съществуват различни видове разходи, свързани с транзакциите с договори за разлика. Разходите ще окажат въздействие върху реалната доходност. Примери за разходи са комисиони, начислявани от доставчици на CFD. Знайте, че докато някои доставчици на CFD начисляват обща комисиона, други начисляват комисиона за всяка една сделка (т.е. при отваряне и затваряне на контракт).

Разходите, свързани с търгуване с договор за разлика, също така включват спредове купува-продава, разходи за дневно или овърнайт финансиране, такси за управление на сметки и данъци (в зависимост от юрисдикцията, в която Вие и доставчикът на CFD оперирате). Тези разходи могат да бъдат сложни за изчисляване и може да превишат brutните печалби от една сделка.

Какви са основните рискове от инвестиране в договори за разлика (CFDs)?

CFDs, особено когато са с висок ливъридж (колкото по-голям е ливъриджът на CFD, толкова по-рисков става той), носят много високо ниво на риск. Те не са стандартизирани продукти. Различните доставчици на CFD имат техни собствени условия и разходи. Така че, обикновено те не са подходящи за повечето непрофесионални инвеститори.

Можете да решите дали да търгувате с CFDs само ако искате да спекулирате, по-специално в много краткосрочен план, или ако искате да хеджирате срещу рискова експозиция в наличния Ви портфейл, ако имате обширен опит в търгуване, по конкретно по време на волатилни пазари и можете да си позволите загуби.

Времето не е на Ваша страна

CFDs не са подходящи за търгуване 'купи и дръж'. Те може да изискват непрекъснато наблюдение в кратък период от време (минути/часове/дни). Дори поддържането на Вашата инвестиция през нощта Ви излага на по-голям риск и допълнителни разходи.

Волатилността на фондовия пазар и други финансови пазари, наред с допълнителния ливъридж върху Вашата инвестиция, може да имат за резултат бързи промени в съвкупната Ви инвестиционна позиция. Може да е необходимо незабавно действие за управление на рисковата Ви експозиция, или за депозиране на допълнителен маржин.

Следователно, ако нямате достатъчно време да наблюдавате редовно инвестицията си, не трябва да търгувате с CFDs.

Ликвиден риск

Ликвидният риск засяга способността Ви да търгувате. Това е рискът, че Вашият CFD или актив не може да се търгува по времето когато Вие искате да търгувате (да се предотврати загуба или да се спечели печалба).

Освен това, маржинът, който трябва да поддържате като депозит при доставчика на CFD се преизчислява ежедневно съгласно промените в стойността на базовия актив на CFDs, които

държите. Ако това преизчисление (преоценка) доведе до намаление в стойността, в сравнение с оценката от предишния ден, от Вас ще се изисква да заплатите незабавно пари на доставчика на CFD, за да се възстанови маржин позицията и да се покрие загубата. Ако не можете да направите плащането, тогава доставчикът на CFD може да затвори Вашата позиция, независимо от това дали сте съгласни или не с това действие. Вие ще трябва да покриете загубата, дори ако цената на базовия актив впоследствие се възстанови. Има доставчици на CFD, които ликвидират всички Ваши позиции в CFD ако нямате изисквания се маржин, дори ако една от тези позиции показва печалба за Вас на този етап.

За да поддържате позицията си отворена, може да се наложи да се съгласите да позволите на доставчика на CFD да вземе допълнителни плащания (обикновено от кредитната Ви карта), по тяхна преценка, когато е необходимо да се изпълнят съответни маржин кол. В бързо променящ се, волатилен пазар можете лесно да натрупате по този начин голяма сметка по кредитна карта.

Риск, свързан с ливъридж

Търгуване на ливъридж означава, че потенциалните печалби се увеличават; също така означава, че загубите се увеличават.

Колкото по-малки са изискванията за маржин депозит, толкова по-голям е рискът от потенциални загуби, ако пазарът се придвижи срещу Вас. Понякога изискваният маржин може да бъде от порядъка на 0.5%. Трябва да сте осведомени, че когато търгувате, използвайки маржин, загубите Ви могат да надвишат първоначалното Ви плащане и е възможно да загубите много повече пари отколкото сте инвестирали първоначално.

‘Стоп лос’ лимити

За да се ограничат загубите, много доставчици на CFD Ви предлагат възможността да изберете лимити ‘стоп лос’. Това автоматично затваря позицията Ви когато достигне избран от Вас ценови лимит. Съществуват известни обстоятелства, при които лимит ‘стоп лос’ е неефективен - например, когато има бързи промени в цените или затваряне на пазара. Стоп лос лимитите не могат винаги да Ви защитят от загуби.

Риск от изпълнението

Рискът от изпълнението е свързан с факта, че сделките може да не бъдат незабавно осъществени. Например, може да има времево забавяне между момента, в който давате поръчката си и момента, в който тя се изпълнява. В този период пазарът може да се е придвижил срещу Вас. Тоест, поръчката Ви не се изпълнява по цената, която сте очаквали.

Някои доставчици на CFD Ви позволяват да търгувате дори когато пазарът е затворил. Трябва да знаете, че цените за тези сделки може да са много по-различни от цените при затваряне на базовия актив. В много случаи, спредът може да бъде по-широк, отколкото е при отваряне на пазара.

Риск на контрагента

Рискът на контрагента е рискът, доставчикът издаващ CFD (т.е. Вашият контрагент) да не изпълни и да не е в състояние да изпълни финансовите си задължения. Ако Вашите средства не са надлежно отделени от средствата на доставчика на CFD, и доставчикът на CFD има финансови затруднения, тогава съществува риск, че може да не получите обратно парите, които са Ви дължими.

Какво можете да направите, за да се защитите?

Трябва внимателно да прочетете Вашето споразумение или договор с доставчика на CFD преди да вземете решение за търгуване.

Трябва да се уверите, че разбирате поне следното:

- разходите за търгуване на CFDs при доставчика на CFD,
- дали доставчикът на CFD ще оповести печалбите, които получава от Вашите сделки,
- как се определят цените на CFDs от доставчика на CFD,
- какво става ако държите позицията си отворена през нощта,
- дали доставчикът на CFD може да променя или отново оферира цената, след като сте дали поръчката,
- дали доставчикът на CFD ще изпълни поръчката Ви, дори ако основният пазар е затворен,
- дали има установена схема за защита на инвеститорите или депозитите, в случай на проблеми с активите на контрагента или клиента.

Ако не разбирате какво се предлага, не търгувайте.

Допълнителна информация

Винаги проверявайте дали доставчикът на CFD има лиценз да прави инвестиционен бизнес във вашата страна. Тази информация може да откриете на интернет страницата на националния регулатор в страната на доставчика. Списък на всички национални регулаторни органи, както и техните Интернет адреси е достъпен на уебсайта на ESMA и EBA, съответно:

<http://www.esma.europa.eu/investor-corner>

<http://www.eba.europa.eu/Publications/Consumer-Protection-Issues.aspx>.